

PROGRAM ŠPORT

SPOLU - občianska demokracia

Šport a telesnú kultúru považujeme za dôležitú súčasť života ľudí. V doterajšej histórii Slovenska však šport nikdy nezískal dostatočnú podporu zo strany vlád, či politických strán. Úspechy vo vrcholovom športe boli skôr dielom zotrvačnosti systému výchovy talentov ešte z čias socializmu, v súčasnosti sú to úspechy mimoriadnych talentov respektíve vďaka podpore jednotlivcov alebo rodín športovcov. V masovom športe rovnako chýba koncepcia, vízia a systematická podpora štátu.

Od roku 2016 je účinný nový zákon o športe, ktorého nesmiernou výhodou je fakt, že vznikol zdola. Nový zákon je dobrým základom pre rozvoj športu. Nový zákon sa snaží zaviesť do športu systém avšak i tu sa prejavil nedostatočný záujem štátu o dotiahnutie potrebných riešení, chýba autorita ktorá by športové hnutie zjednotila, nie je jasná koncepcia financovania športu, stále má veľký priestor lobizmus namiesto systémových riešení. Nie je jasná pozícia športových zväzov, pozícia športovej reprezentácie, chýba koncepcia športu na školách a tým sa nemyslia len základné školy ale napríklad i univerzity, neexistuje koncepcia pri budovaní športových zariadení...

SÚČASNÝ STAV PODROBNEJŠIE

Čo je dobré:

- Šport je na Slovensku veľmi populárny, sledovaný
- Zákon o športe je dobrý základ
- Financovanie prostredníctvom vzorca sa dobre osvedčilo, vzorec je však potrebné permanentne vylepšovať
- Do športu prišli nové finančné zdroje systémovým spôsobom – TIPOS
- Mnohé športové zväzy dobre fungujú na samosprávnom princípe a vo svojej činnosti uplatňujú zásady transparentnosti

Slabé stránky a nedostatky:

- Neexistuje koncepcia podpory masového športu a para-športovcov
- Neexistuje koncepcia telesnej výchovy a športu na školách v celom priereze od materských škôl až po univerzitný šport
- Neexistuje koncepcia podpory športovej reprezentácie Slovenska zo strany štátu
- Neexistuje strešná organizácia športu
- Nie je vyjasnená pozícia štátneho tajomníka pre šport na Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu (ďalej „ministerstvo“)
- Spolupráca športových zväzov a ministerstva v posledných rokoch nie je dobrá
- Skúsení športoví odborníci a úspešní športovci nemajú oficiálnu platformu na komunikáciu so štátom, štát nedostatočne využíva ich odborný potenciál a skúsenosti
- Neexistuje koncepcia celoživotného vzdelávania športových odborníkov
- Nedostatočne sa využíva potenciál úspešných športovcov ako vzorov pri výchove detí a mládeže

- Šport nedostáva systematickým spôsobom financie z odvodu z hazardných (stávkových) hier
- Nefunguje sponzoring v športe najmä kvôli nedostatočným daňovým úľavám
- Naopak reklamní partneri v športe sú šikanovaní daňovými kontrolami
- Vstupenky na športové podujatia, vstupy na športoviská (fitness, plavárne a pod.) sú zaťažené 20% DPH
- Športové kluby a zväzy sú zaťažené daňou z nehnuteľností za športoviská
- Nie je doriešené postavenie profi športovcov z pohľadu daní a odvodov
- Nie je vyriešené financovanie športových poukazov ani ich použitie
- Neexistuje koncepcia výstavby a údržby športovísk
- Športoviská na Slovensku nedosahujú úroveň bežnú vo svete – ani počtom, ani kvalitou
- Neexistuje Fond na podporu športu
- Do športu sa naďalej dostávajú financie nesystémovým spôsobom – prejavuje sa to pri výstavbe športovísk, financovaní rezortných športových stredísk cez ministerstvá obrany a vnútra, financovaní telesnej výchovy a športu na školách v rozpočte ministerstva
- Nefunguje dostatočne kontrola a vymožiteľnosť práva v prípadoch porušovania zákona o športe a ďalších predpisov

Nasleduje popis našich návrhov.

1. ORGANIZÁCIA A RIADENIE ŠPORTU

1.1 Samosprávny princíp

Presadzujeme silný samosprávny princíp pri riadení športu. Podporujeme existenciu samostatných a silných športových zväzov v jednotlivých športových odvetviach. Podpora športu zo strany štátu však musí byť vyvážená transparentnosťou, jasnými pravidlami, ktorá sa

musia dodržiavať a v prípade že to tak nie je, musia existovať mechanizmy na zjednanie poriadku.

1.2 Strešná organizácia, Rada pre šport

Samosprávny princíp sa praxi sa už dnes na mnohých miestach dobre uplatňuje. Chýba mu však rešpektovaná „hlava“, dobre fungujúca strešná samosprávna organizácia športu. Chýba autorita, na ktorú by sa mohli športové zväzy resp. športovci obrátiť pri riešení sporov resp. bežných problémov. Pozíciu štátu určuje ministerstvo. Bola zriadená nová pozícia štátneho tajomníka pre šport. Ten by mal byť premostením medzi ministerstvom a strešnou organizáciou športu.

Podporujeme zriadenie strešnej organizácie športu. V súčasnom stave sa javí, že jej úlohu môže naplno prevziať SOŠV – Slovenský olympijský a športový výbor.

Strešná organizácia športu

Bola by zriadená na princípe samosprávnej a demokraticky volenej organizácie športových zväzov. Bola by partnerom ministerstva vo všetkých oblastiach týkajúcich sa športu. Strešná organizácia by komunikovala so športovými zväzmi a po profesionálnom spracovaní a vyhodnotení ich podnetov a návrhov by komunikovala s ministerstvom (štátnym tajomníkom).

Prebrala by doterajšiu úlohu ministerstva pre vytvorenie vízie a koncepcie športu pre všetkých. Ľudia ktorí nie sú organizovaní v športových zväzoch nemajú zázemie a podmienky porovnateľné s organizovanými športovcami. Nemyslíme tým rovnaké podmienky ale vytvorenie jednoduchého a zrozumiteľného systému a financovania športu pre všetkých.

Strešná organizácia športu by bola financovaná najmä z Fondu na podporu športu a mala by za úlohu napríklad:

- pasportizáciu športovísk, vytvorenie portálu s informáciami o športoviskách na území SR, ich dostupnosti, možnosti využitia verejnosťou atď.
- spoluprácu s neziskovým sektorom, občianskymi organizáciami, verejnoprávnymi inštitúciami a ďalšími organizáciami pri vytváraní podmienok pre šport pre všetkých,

- spoluprácu s ministerstvom zdravotníctva pri presadzovaní športu ako nástroja na prevenciu pred tzv. civilizačnými chorobami – kardiovaskulárne ochorenia, pohybové onemocnenia, šport vo vyššom veku, šport zdravotne postihnutých, rehabilitácia po úrazoch a operáciách, prevencia pred civilizačnými ochoreniami atď.
- spoluprácu s ministerstvom školstva pri vytváraní podmienok nenáročných športových aktivít detí a mládeže v rámci voľnočasových aktivít
- vedenie a financovanie športových projektov pre zapojenie čo najväčšieho počtu ľudí do športu (zo zdravotných, ekonomických a dôvodov mentálneho zdravia)
- vzdelávanie dobrovoľníkov v športe a vytváranie vhodného prostredia pre dobrovoľníkov v rámci organizovania a vedenia športu pre všetkých.

Rada pre šport

Rada ministra pre šport v ostatných rokoch nefunguje a športovému hnutiu to chýba. „Rada pre šport“, má mať funkciu akejsi dozornej rady ale zároveň to je priestor na dialóg medzi štátom a športovým hnutím. Priestor pri riadení športu na ministerstve musia mať skúsení odborníci, bývalí úspešní športovci.

Rada pre šport musí byť tvorená samosprávnym princípom a mali by byť do nej volení odborníci a bývalí či súčasní športovci nominovaní športovými zväzmi a ministerstvom.

1.3 Podpora masového športu, športu na školách a parašportovcov

Na základe princípu samosprávneho riadenia by mali pozornosť na podporu masového športu upriamiť okrem strešnej organizácie športu samotné športové zväzy. Pozíciu štátu vidíme pri posilnení koeficientu pre masový šport vo vzorci. Vo vzorci by mal mať väčšiu váhu počet registrovaných športovcov a najmä počet športovcov vo veku do 23 rokov.

Podpora masového športu by mala byť záujmom samospráv – mestá a obce. Zdroje na masový šport budú vo Fonde na podporu športu. Zdrojom financií pre masový šport detí a mládeže budú športové poukazy pre deti od 6 do 14 rokov.

Úlohou štátu je pri reforme školstva pripraviť systémovú koncepciu športu na školách v celom priereze od materských škôl po univerzity.

Budeme podporovať šport na školách aj z dôvodu efektivity časovej organizácie dňa, detí a ich rodičov – najmä vo väčších mestách rodičia detí trávajú príliš veľa času presunmi zo školy na tréningy, krúžky, stráca sa čas, komunikácie sú zbytočne preplnené...

Na financovanie športu telesne a duševne postihnutých bude slúžiť osobitný vzorec (obdoba všeobecného vzorca pre financovanie športu).

1.4 Fair play, nulová tolerancia drog a dopingu, výchova a rozvoj osobnosti detí a mládeže

Šport je okrem iného dôležitým prostriedkom pri výchove detí a mládeže. Tomu musí zodpovedať pozícia a rešpekt voči športu na Ministerstve. Úspešní športovci musia dostať priestor ako vzor pre mladých športovcov. Budeme podporovať doterajšie aktivity pri boji voči drogám v športe a dopingu na národnej i medzinárodnej úrovni.

Do zoznamu zakázaných látok budeme presadzovať aj tzv. pro-hormóny, anabolické steroidy, hormonálne prípravky.

Šport je významným a vhodným prostriedkom pri výchove detí a mládeže v boji proti alkoholizmu, fajčeniu, zdravotne nevhodnému spôsobu života, záhalke, drogám... Tomu musí zodpovedať záujem štátu na športovaní detí a mládeže.

Budeme presadzovať praktickú aplikáciu hodnôt fair play. Budeme presadzovať praktické riešenia a nástroje podporujúce rozvoj povahových vlastností detí a mládeže (vôľové vlastnosti, tímové zručnosti, zmysel pre fair play, úcta k súperovi, atď.) tak, aby boli súčasťou výchovy trénerov a rozhodcov, športových funkcionárov a rovnako súčasťou klubového (školského) športového diania.

1.5 Podpora športovej reprezentácie

Posilníme koeficient pre reprezentáciu, resp. vyjadrujúci športové úspechy vo vzorci. Okrem toho bude k dispozícii schéma financovania priamo na ministerstve na podporu významných

športovcov, na podporu účasti na významných svetových podujatiach a na organizáciu významných podujatí na Slovensku.

1.6 Výstavba športovej infraštruktúry

Musí sa začať pasportizácia športovísk. Štát, športové organizácie musia mať jasno v tom, aké športoviská máme na Slovensku, kto je ich majiteľ, ako sa využívajú, v akom sú stave. Garantom pasportizácie bude strešná organizácia športu v súčinnosti s ministerstvom.

Stanovíme plán výstavby a rekonštrukcie športovísk na desať rokov dopredu. Na ministerstve na to vyčleníme rozpočet (nad rámec vzorca i nad rámec Fondu na podporu športu), z ktorého sa budú budovať nové športoviská regionálneho a národného významu. Pri stanovení plánov bude mať významné slovo strešná organizácia športu ako partner ministerstva. Pritom bude prihliadať na potreby športových zväzov a na možnosti a stanoviská samospráv (VÚC, obce a mestá) – spolufinancovanie, tvorba územných plánov rozvoja bývania.

V prípade výstavby spojenej s likvidáciou existujúcich športovísk budeme presadzovať zákonom vynútenú povinnosť developera prinajmenej rovnocenne nahradiť likvidované športovisko novým, adekvátne svojmu významu, polohe, kapacite. Nie je možné aby nová výstavba znamenala zánik športovísk bez ich náhrady.

Podporovať budeme rekonštrukcie a výstavbu športových zariadení prioritne v rámci škôl – telocvične, jednoduché haly, miniihriská, vo väčších centrách plavárne.

1.7 Celoživotné vzdelávanie

Zavedieme systém koncepčného celoživotného vzdelávania športových odborníkov (funkcionári športových zväzov a klubov, tréneri, organizátori súťaží, fyzioterapeuti, športovní lekári...).

2. FINANCOVANIE ŠPORTU

Šport je odkázaný na financovanie „zvonku“. Až na niekoľko zriedkavých výnimiek si šport nedokáže „zarobiť“ sám na seba. Hlavnú úlohu pri financovaní športu má štát. Vhodnými legislatívnymi nástrojmi sa však do športu dajú získať finančné a ďalšie zdroje aj mimo štátu – sponzori, stávkové kancelárie, zdravotné poisťovne, dobrovoľnícke aktivity.

Do vzorca pre rozdeľovanie financií vrátíme futbal a hokej. V spolupráci s renomovanými športovými odborníkmi budeme neustále vzorec vylepšovať. Pri predpokladanom budúcom väčšom prílive financií do športu je možné oslabiť časť prostriedkov určenú na „réžiu“ činnosti zväzov a posilniť časť určenú na masový šport a na športovú reprezentáciu. Je potrebné systémovo zaviesť osobitný vzorec pre financovanie para-športovcov.

Budeme naďalej podporovať daňové a odvodové úľavy pre dobrovoľníkov v športe.

2.1 Fond na podporu športu

Zriadime Fond na podporu športu. Jeho účelom bude (mimo vzorca) financovanie masového športu – športu pre všetkých, financovanie športu telesne a duševne postihnutých občanov (para-športovcov), podpora účasti reprezentácie na významných podujatiach, a najmä bude systémovým zdrojom financií na výstavbu a údržbu športovísk. Fond bude riadený samosprávnym princípom.

2.2 Sponzori

Navrhujeme zmeniť súčasný nepružný systém posudzovania sponzorského ako daňového výdavku v bežnom roku, ktorý je v praxi nerealizovateľný. Aj naďalej bude platiť, že sponzor musí byť v zisku, posudzovať sa však bude predchádzajúci rok. Zároveň sponzorovaný nebude viazaný povinnosťou minúť získané prostriedky v bežnom roku, nespotrebované prostriedky bude možné „preklopiť“ do nasledujúceho roka. Navrhujeme tzv. superodpočet – každé euro vynaložené na sponzoring si bude môcť sponzor započítať do daňových výdavkov dvakrát. V porovnaní s očakávaným efektom budú dopady na štátny rozpočet zanedbateľné.

2.3 Stávkové kancelárie, hazardné hry

V súčasnosti slúži ako zdroj financovania športu len výnos zo štátneho TIPOS-u, ktorý celý ide do športu. Naopak nijakým spôsobom sa na financovaní športu nepodieľajú iné stávkové hry či lotérie. Navrhujeme aby časť z odvodu z hazardných hier stávkových kancelárií, pôsobiacich na Slovensku (vrátane tých, čo pôsobia v internetovom priestore) bola účelovo viazaná na prospech športu (odvod stávkových kancelárií licencovaných v SR do štátneho rozpočtu dosiahol v roku 2018 sumu cca 250 mil. Eur). Takto získané zdroje budú slúžiť v prvom rade na posilnenie financovania športu detí a mládeže.

2.4 Zdravotné poistenie a športové poukazy

Šport je významným prostriedkom prevencie pred vážnymi ochoreniami mládeže i dospelých (obezita, fajčenie, tzv. civilizačné ochorenia zapríčinené nedostatkom pohybu). Preto je logické, že časť prostriedkov získaných na odvodoch na zdravotné poistenie by mala byť použitá na šport detí a mládeže formou prefinancovania športových poukazov. Pri predpoklade, že hodnota športového poukazu bude 100 eur ročne a nárok na športový poukaz bude mať, resp. ho reálne využije približne 500.000 detí (vek 6-14 rokov = 9 ročníkov po cca 55.000 detí), pôjde o sumu 50 mil. eur ročne. Pri zdrojoch v systéme zdravotného poistenia cca 5 miliárd eur ročne ide o 1% z objemu prostriedkov v systéme zdravotného poistenia, čo nie je veľa. Rodičia budú môcť športový poukaz použiť na financovanie športovania detí v športových kluboch, centrách voľného času prípadne na školách.

2.5 Odpustenie dane z nehnuteľností

V súčasnosti neexistujú zákonom nárokovateľné daňové úľavy pri platení dane z nehnuteľností za športoviská. Pre niektoré športové kluby, resp. zväzy to znamená neprimeranú finančnú záťaž. Navrhujeme odpustenie tejto dane. Opatrenie má dopad na nižšie príjmy samospráv čo však nepovažujeme za problém – tie isté samosprávy totiž rady vyčleňujú financie na podporu športu zo svojich rozpočtov. Navrhnutým opatrením bude podpora športu zo strany miest a obcí systémovjšia ako často lobistickým spôsobom získavané prostriedky pre športové kluby.

2.6 Nulová DPH na vstupenky na športové podujatia a na športoviská

V súčasnosti klub či zväz, ktorý je platiteľom DPH, musí zvýšiť cenu vstupeniek na športové podujatia o 20% DPH. Obdobne sú zaťažené vstupy športujúcej verejnosti na športoviská – fitness, plavárne a podobne. Navrhujeme zaviesť 0% DPH, prípadne zníženie tejto dane na 10%. To umožní dotknutým subjektom získať dodatočné zdroje na vstupnom, respektíve podľa vlastnej úvahy znížiť cenu vstupeniek. Dopad na štátny rozpočet je zanedbateľný.

2.7 Dane a odvody profi-športovcov

Profesionálni športovci, ktorí majú zmluvu o profesionálnom vykonávaní športu v kolektívnych športoch, majú na daňové a odvodové účely postavenie zamestnanca. Nemôžu si tak od roku 2016 uplatniť daňové zvýhodnenia, ktoré majú SZČO. Odvodové zaťaženie zároveň zvyšuje nárok na mzdové prostriedky športových klubov ako zamestnávateľov. Zároveň je však potrebné, aby profi športovci spadali pod systém sociálneho a zdravotného poistenia z dôvodu nárokov na čerpanie dávok, či zdravotnej starostlivosti. Preto v prechodnom období navrhujeme postupné zavádzanie odvodov tak, aby po zlepšení systému financovania športu (viď vyššie) boli profi športovci zaťažení odvodmi rovnako ako bežní zamestnanci. Je možné zvážiť v prechodnom období špeciálnu odpočítateľnú položku, ktorou by sa znížil zdaniteľný príjem profi športovca. Pri počte dotknutých profi-športovcov na Slovensku (cca 1.000 – 1.200) ide o rozpočtový dopad na úrovni 10 mil. eur ročne, čo je v porovnaní so spoločenským rozmerom problému zanedbateľné.

2.8 Projekty a granty

Týmto nástrojom bude mať štát (ministerstvo školstva, vedy a športu) možnosti financovania výstavby športovísk nad rámec prostriedkov športových zväzov, dodatočného financovania štátnej reprezentácie a organizovania športových podujatí mimoriadneho významu. V rámci možností je vhodné financovanie zo zdrojov EÚ.